

Lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 191/2025 vp)

Suomen Opiskelija-Allianssi – OSKU ry pitää hallituksen esityksen keskeistä tavoitetta koulutustason nostamisesta ja koulutuspolkujen sujuvoittamisesta lähtökohtaisesti kannatettavana. On tärkeää, että korkeakoulutusjärjestelmä tunnistaa paremmin myös ammatillisen koulutuksen suorittaneet ja tukee heidän mahdollisuuksiaan hakeutua korkeakouluopintoihin. Ammatillisen koulutuksen ja korkeakoulutuksen välisiä siirtymiä on aidosti helpotettava, mikäli Suomi haluaa saavuttaa koulutustasotavoitteensa oikeudenmukaisella ja sosiaalisesti kestävällä tavalla.

OSKU ry painottaa, että pääsykokeen kautta hakeutumisen on jatkossakin oltava mahdollista kaikille koulutusaloille. Todistusvalintaan ja aiempaan koulutustaustaan nojaavat valintamallit eivät saa muodostua ensisijaisiksi tai ainoiksi reiteiksi korkeakoulutukseen. Ammatillisen koulutuksen suorittaneilla ei ole yhdenvertaisia mahdollisuuksia menestyä todistusvalinnoissa verrattuna ylioppilaisiin, minkä vuoksi pääsykokeet ovat keskeinen väylä koulutukselliseen tasa-arvoon. On lukuisia aloja, joihin ammatillisen oppilaitoksen todistuksella ei edes voi hakea todistusvalinnalla. Pääsykokeiden merkityksen kaventaminen heikentäisi ammatillisen koulutuksen arvostusta ja sulkisi lahjakkaita ja motivoituneita hakijoita koulutuksen ulkopuolelle.

Hallituksen esityksessä esitetty yhden opiskeluoikeuden sääntö edellyttää OSKU ry:n näkemyksen mukaan rinnalleen selkeää, oikeudenmukaista ja valtakunnallisesti yhdenmukaista siirtohakumallia. Alanvaihto ja siirtyminen korkeakoulusta toiseen tai koulutusaltalta toiselle on oltava aidosti mahdollista ilman kohtuuttomia riskejä opiskelijalle. Siirtohaun kehittämisessä on välttämätöntä kuulla laajasti opiskelijoita eri koulutusasteilta, mukaan lukien ammatillisen koulutuksen suorittaneet ja ammattikorkeakouluopiskelijat joilla on ammatillinen toisen asteen tutkinto. Siirtohakujen on oltava läpinäkyviä, ennakoitavia ja saavutettavia, jotta opiskelijat voivat tehdä opintopolkuaan koskevia päätöksiä tietoon perustuen.

OSKU ry katsoo, että koulutustason nostaminen ei saa tapahtua opintojen joustavuuden kustannuksella. Järjestelmän on tunnistettava erilaisten oppijoiden ja elämänpolkujen todellisuus. Ammatillinen koulutus on monelle väylä työelämää, mutta myös väylä korkeakoulutukseen, ja tämän kaksoisroolin on näytävä konkreettisesti myös korkeakoulujen valintakäytännöissä ja lainsäädännössä.